КІРОВОГРАДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Дзевицька Лариса Сергіївна

УДК 378.147:811.112.2.(436)

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ АВСТРІЇ

Спеціальність13.00.04 – теорія та методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Кіровоград-2014

Дисертація є рукопис.
Робота виконана в Державному вищому навчальному закладі «Кіровоградський педагогічний університет імені Володимира Винниченка»

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, доцент
Шандрук С.І.,
Кіровоградський державний
педагогічний університет
імені Володимира Винниченка,
доцент кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту

Офіційні опоненти: кандидат педагогічних наук, доцент
Філоненко О.В.,
Кіровоградський державний
педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
доцент кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту

кандидат педагогічних наук, доцент
Кравцова Т.О.,
Кіровоградський державний
педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
доцент кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту

Захист відбудеться 12.03.2015 на засіданні спеціалізованої вченої ради педагогічного університету імені Володимира Винниченка у залі засідань за адресою: м.Кіровоград, вул. Шевченка, 1.
З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Кіровоградського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка за адресою: 25006, м.Кіровоград, вул. Шевченка, 1 ауд. 3.

Автореферат розісланий 15.12.2014 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради Воленюк О.В.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. У документах міжнародних організацій (ЮНЕСКО, Рада Європи) наголошується на тому, що сучасна освіта повинна відповідати цивілізаційним потребам відкритої світової спільноти. Важливим завданням у міжнародному масштабі є підвищення якості освіти, що спонукає ряд країн, у тому числі Україну, реформувати цей важливий соціальний інститут задля забезпечення реалізації завдання. Реформи здійснюються, досягаються певні результати, але в цілому, як засвідчує наука і практика, глобальні зміни в освітньому просторі не відбуваються. Необхідною є кардинальна модернізація системи освіти в цілісному аспекті, активна взаємодія міжнародної педагогічної громади в питаннях обміну досвідом і перспективними досягненнями, сміливі інновації та вивчення і впровадження, з орієнтацією на сьогодення, цінних ідей майбутнього.

Реформування освітньої галузі України проходить з використанням світового досвіду адаптації людини до життя з урахуванням всіх процесів глобалізації та інтернаціоналізації суспільства. Процес інтеграції української системи освіти в європейський і світовий освітній простір пов’язаний з переосмисленням вітчизняного досвіду, пошуком механізмів адаптації позитивного зарубіжного досвіду до сучасних реалій, удосконаленням існуючих моделей та методів підготовки молодих спеціалістів, про що йдеться в Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті (2002 р.), Програмі дій щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої освіти і науки України (2004 р.), Законі України «Про вищу освіту» (2006 р.) та інших нормативно-правових актах. Зміни в змісті й структурі загальної середньої і вищої освіти мають глибинний характер і потребують вирішення проблем підготовки вчителя нового покоління, який усвідомлює свою соціальну відповідальність, постійно дбає про власне особистісне й професійне зростання, уміє досягати поставлених педагогічних цілей та є відкритим для нового. Професійна підготовка майбутніх фахівців у ВНЗ має бути більш гнучкою й адекватною запитам практики.

Одним із пріоритетних напрямів реформування європейської освіти є уніфікація системи підготовки вчителя, оскільки лише професійно компетентний педагог може сприяти повноцінному розвитку, освіченості та вихованості учнівської молоді. Вища школа нині перебуває в пошуку оптимальних систем підготовки майбутніх учителів та ефективних технологій їх навчання для забезпечення готовності до педагогічної діяльності. У кожній європейській країні історично склалась неповторна система підготовки педагогічних кадрів, грані якої варто досліджувати з метою визначення

доцільності впровадження перспективних ідей на практиці з урахуванням особливостей своєї країни.

Досить цікавою, але недостатньо дослідженою, є система освіти Австрії. Еволюційні зміни в ній зумовлені європейськими вимогами до змісту й організації освіти на всіх рівнях, у тому числі підготовки фахівця з навчання дітей на кожному етапі. Австрія є країною, відкритою для позитивних нововведень, однак залишає за собою унікальну самобутність, відображає національні та регіональні особливості. Це результат інтеграційних процесів країни в ЄС, членство в якому зактуалізувало значимість плідної освітньої реформи в Австрії.

Певною мірою зарубіжні та вітчизняні науковці дослідили деякі унікальні й досить продуктивні освітні процеси. Зокрема, розвиток австрійської освіти в XIX столітті та особливості розвитку середньої освіти в Австрії (В.Жуковський, Н.Когут, К.Корсак, В. Кременя, О.Локшина); теоретичні засади реформування освіти, проблеми управління освітою (Л. Загорулько, А. Сбруєва); професійна підготовка вчителів (В.Радул, С.Сисоєва, М.Сушон, С.Шандрук); загальнопедагогічна підготовка вчителя (О.Абдуліна, В.Бондар, Н. Дем'яненко, І. Зюзюн, Е. Лисова); формування професійної майстерності вчителя (С. Золотухіна, О. Пехота).

Важливим джерелом для визначення стратегічних напрямів розвитку педагогічної освіти в Україні є вивчення і аналіз досвіду підготовки вчителів за кордоном. Це зумовлюється необхідністю суттєвих змін у системі професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови, які відповідатимуть сучасним пріоритетам і завданням. Саме тому для українських педагогів становить посилений інтерес досвід інших розвинених країн у напрямі підготовки педагогічних кадрів відповідного профілю.

Упродовж останнього десятиріччя українськими науковцями проводилися порівняльно-педагогічні дослідження, що стосуються питань розвитку системи освіти (О. Матвієнко, О.Огієнко, Л.Пуховська, А.Сбруєва та ін.); розвитку професійної освіти (Н.Абашкіна, С.Амеліна, М.Лещенко, З.Малькова та ін.); педагогіки вищої школи (С.Амеліна, Я.Бельмаз, О.Лещинський та ін.); безперервної професійної освіти (Т.Десятов, Л. Пуховська та ін.); професійної підготовки вчителя (В.Жуковський, В.Кремень, Н.Лавриченко, М.М'ястковський О.Пєхота); професіоналізму вчителя (М.Лещенко, О.Лещинський, Б. Шуневич та ін.); австрійського педагогічного досвіду в Україні (Л.Загорулько, М.Певзнер, О.Сухомлинська, Т.Яркіна).

Австрія має вагомі педагогічні досягнення та розвинену своєрідну систему професійної підготовки вчителів, окремі аспекти якої можуть бути взяті на озброєння українською системою відповідної підготовки вчителів. Теорія і

практика освіти Австрії ґрунтуються на давніх багатонаціональних та історичних традиціях і залежать від державної політики в галузі освіти.

Відомі австрійські та німецькі науковці теоретично обґрунтували сучасні підходи до професійної підготовки вчителя, зокрема з таких аспектів, як: наукові дослідження в освіті (Г.Бренн, В.Камель, Ф.Кроат, Г.Рот); роль учителя у процесі реформування освіти (Г.Грімм, Г.Енгельбрехт, Ф.Йонак, Й.Койфер, Й.Шмідт); програма підготовки педагога (Р.Віерлінгер, К.Майер); забезпечення якості професійної підготовки вчителів (Р. Гірмес); знання, вміння та навички педагога (Й.Бастіан, Е. Терхарт); педагогічна практика (Г.Бекман, У.Вейланд, П.Струк); професійний розвиток педагога (Г.Бекер, Д.Боссе); розроблення програм підвищення кваліфікації (Ц. Кралер, А.Шнейбергер).

Актуальність і вагомість зазначеної проблеми, недостатнє її розроблення в теоретичних та практичних аспектах у вітчизняній науці, доцільність вивчення й запозичення австрійського досвіду в галузі професійної підготовки майбутніх вчителів німецької мови в українських вищих навчальних закладах зумовили вибір теми дослідження: «*Підготовка вчителів німецької мови в вищих педагогічних навчальних закладах Австрії*».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка «Організаційно-педагогічні умови соціально-професійної підготовки вчительських кадрів» (номер державної реєстрації 0104V003704).

Тему дисертації затверджено вченою радою Кіровоградського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім.В.Сухомлинського (протокол №2 від 8.02.2011 р.) та узгоджено в бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 6 від 14.06.2011 р.).

Мета і завдання дослідження. *Метою дослідження* є цілісний і науково обґрунтований аналіз проблеми професійної підготовки вчителів німецької мови в вищих педагогічних навчальних закладах Австрії; дослідження австрійської педагогічної системи підготовки вчителя німецької мови; визначення напрямів використання австрійського педагогічного досвіду в області організації та проведення відповідної підготовки фахівців в системі вищої педагогічної освіти України.

Задля досягнення зазначеної мети визначено наступні **завдання**:

- охарактеризувати систему вищої педагогічної освіти Австрії, виявити основні підходи до організації професійної підготовки вчителів німецької мови в Австрії;

- з’ясувати та розкрити зміст, форми і методи організації професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови у вищих педагогічних навчальних закладах Австрії;
- виокремити особливості професійної підготовки вчителів німецької мови в Україні та визначити спільні та відмінні риси в професійній підготовці майбутніх учителів німецької мови в українських та австрійських педагогічних університетах;
- визначити перспективні напрями застосування досвіду професійної підготовки майбутнього вчителя німецької мови в Австрії з огляду на систему підготовки фахівців даного профілю в українських вищих педагогічних навчальних закладах.

Об’єкт дослідження – система вищої педагогічної освіти в Австрії.

Предмет дослідження – особливості професійної підготовки учителів німецької мови в Австрії.

Методологічна основа дослідження. Для досягнення поставленої мети та у зв’язку зі специфікою дослідження нами використовувались переважно теоретичні методи дослідження: теорія наукового пізнання, історичний і системно-комплексний принципи науково-педагогічного пошуку, принцип цілісності, соціальної зумовленості, об’єктивності, розуміння важливості підготовки компетентного вчителя; вивчення джерел, аналіз і синтез матеріалів теоретичних досліджень, державних документів з питань розвитку вищої педагогічної освіти Австрії, доповідей з питань покращення якості підготовки майбутніх вчителів німецької мови в Австрії, положення щодо цілей розвитку системи професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови для середньої школи Австрії.

Теоретична основа дослідження. Дисертаційна робота побудована на основі наукових праць та досліджень вітчизняних та європейських науковців із загальної педагогіки (М.Євтух, Г.Кемінь, Є.Коваленко, З.Малькова); порівняльної педагогіки (Б.Вульфсон, Л.Пуховська, А.Сбруєва, М.Соколова, О.Сухомлинська); історії та теорії вищої педагогічної освіти (А.Джуринський, В.Пилипівський, Р.Штайнер); концепції освіти і навчання (А. Біне, І.Дмітрієва, І.Зюзюн, Р.Патулафф, П.Щедровицький); професійної компетентності вчителя (О.Абдуліна, Н.Андрущенко, І.Зубкова, Н.Кузьміна, Е.Лисова, Н.Радіонова, О.Павлішак); створення відкритого європейського навчального середовища (В.Биков, А.Глузман); професійної підготовки вчителя (В.Радул, В.Семиченко, С.Сисоєва, С.Шандрук та ін.); розвитку європейської системи освіти (Г.Кемінь, Л.Пуховська); професійної підготовки вчителя німецької мови (О.Бігич, Т.Вакуленко, Н.Гез); ідей та висновків щодо організації вищої педагогічної освіти в Україні (В.Кремень, О.Овчарук, В.Олійник).

Методи дослідження. Відповідно до завдань наукового пошуку застосовано сукупність використання комплексу взаємопов'язаних і взаємодоповнювальних методів дослідження, зокрема:

– *теоретичні:* аналіз державних документів Австрії якості шкільної і педагогічної освіти, її реформування і перспектив розвитку; *історико-логічний аналіз* зарубіжної та вітчизняної літератури, законодавчих актів України та Австрії, навчальних планів і програм австрійських вищих педагогічних навчальних закладів; *термінологічний аналіз* для визначення основних базових понять дослідження; *структурно-системний аналіз* для визначення основних базових понять дослідження; *метод наукової ідентифікації* джерел для забезпечення достовірності одержаних результатів;

– *загальнонаукові:* аналіз, синтез та узагальнення основних положень наукових праць і нормативних документів; *порівняння та зіставлення* різних поглядів на досліджувану проблему; вивчення, узагальнення й систематизація даних з метою виокремлення основних компонентів системи підготовки та організаційно-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх учителів німецької мови; *порівняння і виокремлення особливостей* системи і змісту професійної підготовки учителів німецької мови для середньої школи в Україні та Австрії;

– *емпіричні: діагностичний (бесіди, інтерв'ю)* задля виявлення стану розроблення проблеми в педагогічній теорії та практиці; *обсерваційний (спостереження)* для збору наукових даних; *прогностичний (експертні оцінки, моделювання)* з метою встановлення можливості використання досвіду підготовки вчителів німецької мови у системі вищої педагогічної освіти України.

Джерельна база дослідження: офіційні документи і матеріали про розвиток професійної освіти в педагогічних університетах Австрії, фонди національної бібліотеки ім. В.І.Вернадського, наукової бібліотеки Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова, Київського центру інформації та документації Ради Європи, фонди Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки, Національної бібліотеки Австрії, Всеросійської державної бібліотеки зарубіжної літератури ім. М.І.Рудоміно, Фонд бібліотеки Віденського, Зальцбурзського педагогічних університетів Австрії та Фонд бібліотеки педагогічного університету м.Інсбрук, Конституція України, Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Закон Австрії «Про загальну обов'язкову шкільну освіту», «Про вищу освіту», законодавчі документи щодо реформування освітньої системи Австрії, матеріали ЮНЕСКО з питань вищої та середньої освіти, матеріали Європейської Асоціації Вчителів, статистичні дані щодо розвитку середньої та вищої освіти Австрії, програми

навчальних курсів педагогічних університетів Австрії, навчально-методичні посібники, наукові праці (монографії, дисертації), довідкова література, інформаційні збірники, статті українських, австрійських, німецьких і російських науковців, періодичні зарубіжні видання з питань порівняльної педагогіки та професійної підготовки вчителів, матеріали науково-практичних конференцій, присвячених проблемам розвитку педагогічної освіти, матеріали комп'ютерної мережі Інтернет і т.ін.

Хронологічні межі дослідження – 90-ті роки XX і початок XXI ст. Визначення таких меж зумовлено тим, що з середини XX століття почалося активне реформування системи освіти Австрії і створення механізму національного стандарту освіти. Вибір верхньої межі зумовлений необхідністю аналізу професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови для середньої школи Австрії.

Наукова новизна дослідження і теоретичне значення дослідження полягає в тому, що:

- *вперше* розкрито систему професійної підготовки вчителів німецької мови в вищих педагогічних навчальних закладах Австрії в суспільно-історичному та педагогічно-теоретичному аспектах;
- визначено провідні тенденції, моделі, методи та підходи до професійної підготовки вчителів німецької мови в педагогічних університетах Австрії в системі сучасних концепцій навчання й сучасної філософії європейської вищої педагогічної освіти;
- здійснено порівняльний аналіз професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови в Австрії та в Україні, узагальнено актуальний для розвитку сучасної системи вітчизняної вищої освіти зарубіжний, а саме австрійський досвід професійної підготовки вчителів німецької мови.
- *подальшого вивчення дістали* теоретичні засади осмислення професійної підготовки вчителів німецької мови в Австрії в умовах розвитку та формування єдиного світового освітнього простору;
- ідеї щодо сучасних стратегій реформування австрійської системи педагогічної освіти.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що впровадження у практику вищої школи України отриманих у ході наукового пошуку результатів дослідження сприятиме підвищення рівня якості та підготовки майбутніх учителів німецької мови для середньої школи в Україні. Аналіз австрійської педагогічної освіти дає змогу уявити її зміст, структуру, організаційні форми, технології. Вивчення досвіду й елементів австрійської педагогічної освіти дозволяє адаптувати найголовніші її досягнення у вітчизняну вищу школу.

Матеріали дослідження сприятимуть подальшому реформуванню системи вищої освіти в Україні, поглибленню структури й змісту професійної підготовки вчителів німецької мови, стануть базою для подальших досліджень з теорії та методики професійної освіти.

Основні положення та результати дослідження впроваджено у практику роботи Криворізького державного педагогічного інституту (довідка № 02/02-169/3 від 07.05.2014 р.); Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (довідка № 1/2250 від 13.05.2014 р.); Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 258 від 14.05.2014 р.); Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (довідка № 06/1247 від 13.05.2014 р.); Донбаського державного педагогічного університету м. Словянськ (довідка №68-14-336 від 21.05.2014р.).

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення й результати дослідження висвітлено й обговорено на науково-практичних конференціях, семінарах, форумах різних рівнів:

– міжнародних: «Сучасні тенденції розвитку освіти в Україні та за кордоном» (Горлівка, 2013); «Людина і сучасне суспільство: проблеми педагогіки і психології (Львів, 2013); «Педагогіка та психологія» (Київ, 2013); «Проблемы педагогики и психологии и их роль в современном обществе» (Харьков, 2013); «Педагогічні та психологічні науки: аналіз сучасності та прогноз майбутнього» (Одеса, 2013); «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» (Київ, 2013); «Научные исследования современности» (Катовице, Польша, 2013); «Актуальные научные разработки» (Болгария, 2014).
– всеукраїнських: «Якість вищої освіти: українська національна система та європейські практики» (Київ, 2013); «Іноземна мова як невід'ємна складова професійної компетенції майбутніх економістів» (Кривий Ріг, 2013);

Матеріали дослідження обговорено й позитивно оцінено на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (2014).

Публікації. Результати дисертаційного дослідження опубліковано у 13 наукових і науково-методичних працях, з них – 5 статтей у провідних наукових фахових виданнях; 1 стаття – у виданнях іноземних держав; 8 тез та виступів на конференціях. Загальний обсяг авторського доробку становить близько 15 друкованих аркушів.

Структура і обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків на 7 сторінках. У роботі наведено 2 таблиці, 5 рисунків, 1 схема, які містяться на 9

сторінках. Список використаних джерел охоплює 287 найменувань, з них 125 – іноземні джерела. Загальний обсяг дисертації становить 226 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано його мету, задачі, визначено об'єкт, предмет, теоретичну основу, методи дослідження; розкрито наукову новизну, визначено практичне значення роботи; наведено дані про апробацію отриманих результатів і дані про публікації автора; окреслено структуру та обсяг дисертації.

У ***першому розділі*** *«Теоретичні засади професійної підготовки вчителя німецької мови в Австрії»* здійснений аналіз розвитку системи освіти Австрії в контексті соціально-історичного розвитку; розглянуто низку законів, які стосуються реформування системи обов'язкової середньої та вищої освіти Австрії; було визначено навчальні заклади університетського та неуніверситетського рівня для здобуття педагогічної освіти та набуття кваліфікації «вчитель німецької мови»; виявлено основні зміни в педагогічній освіті протягом багатьох років та визначено провідні тенденції підготовки вчителів німецької мови в вищих педагогічних навчальних закладах Австрії.

Доведено, що освітня система країни розвивалася у тісному зв'язку з еволюцією суспільства, а важливі події політичного життя країни знайшли відображення у постійній перебудові освітньої системи, яка завжди прагнула до досконалості. Вища педагогічна освіта Австрії в соціально-історичному контексті характеризується різноманітністю освітніх програм та навчальних закладів для здобуття професії вчителя німецької мови. Протягом років відбувалися численні зміни в педагогічній освіті Австрії, що мали пристосувати чинну систему педагогічної освіти до нових суспільно-політичних та економічних умов.

У процесі дослідження виявлено, що на теоретико-методологічні засади становлення вищої педагогічної освіти Австрії протягом століть впливали також філософський аналіз, соціальна та футуристична філософія, що сприяли формуванню плюралістичних теорій в західноєвропейському суспільстві.

Освіта та знання є основою для благополуччя, цінності та конкурентоздатності кожного вчителя. Австрійська освітня система ставить якість навчання у центр політичних та суспільних завдань. Педагоги відіграють тут особливу роль, оскільки є ключем до розпізнання талантів та відповідно виконують функцію наставника. При цьому мотивація, кваліфікація та високі професійні й соціальні компетенції є невід'ємними вимогами до професії вчителя німецької мови.

Проходження стажування в Австрії показало, що між складниками системи професійної підготовки вчителів німецької мови існують прямі й непрямі зв'язки. Наявність великої кількості елементів, суперечливий характер взаємодії окремих елементів, складна організація управління, дія на систему значної кількості внутрішніх і зовнішніх чинників є характерними ознаками системи професійної підготовки вчителів німецької мови в педагогічних університетах Австрії. Розглянуті прогресивні ідеї австрійської педагогічної освіти сьогодення доводять, що в Австрії наявною є проблема поєднання теорії-практики в підготовці майбутніх вчителів німецької мови. Саме тому наукова спільнота Австрії постійно намагається вирішити проблему переходу до подовженої, професійної і тісно пов'язаної зі шкільною практикою освіти для вчителів. Ідеї та праці відомих австрійських вчених слугують донині основою освітнього процесу в навчальних закладах, які готують педагогів.

З'ясовано, що тенденції професійної освіти майбутніх учителів німецької мови для середньої школи знаходять своє відображення в університетській підготовці. Вона здійснюється згідно з вимогами сучасного суспільства, розвитку освіти та процесів глобалізації, які мають свій вплив на освіту. В останні роки у процесі підготовки фахівців з викладання німецької мови для середньої школи Австрії беруться до уваги суспільні, освітньо-політичні та медійні зміни, які стосуються безпосередньо уроків німецької мови. Стандартизація вимог оцінювання унеможливлює кореляцію відповідно до різноманіття умов і підходів у звичайних і багатомовних класах.

Таким чином, в розділі визначено теоретичні ідеї і практичний досвід реформування професійної підготовки вчителів німецької мови. Вчитель в Австрії повинен мати університетську освіту, володіти визначеними компетенціями, які є важливими для педагогічних професій. Специфіка виховної та навчальної роботи вимагає від учителя безперервного вдосконалення своєї кваліфікації, постійного оновлення знань, тому в Австрії оптимально розвинена система підвищення кваліфікації. Модернізація системи вищої педагогічної освіти в Австрії унеможливила забезпечення якісної підготовки фахівця для вітчизняної системи здобуття освіти. Зважаючи на те, що Україна перебуває на шляху входження до Європейського Союзу, низку продуктивних ідей освітньої сфери Австрії можуть стати інформацією для роздумів наших владних структур, науки і практики. Результатом можуть стати кроки до підвищення якості української системи освіти для підняття її рейтингу у європейському вимірі.

У ***другому розділі*** *«Організація професійної підготовки учителів у педагогічних університетах Австрії»* охарактеризовано систему професійної підготовки вчителів німецької мови в педагогічних університетах Австрії,

розглянуто її зміст, форми і методи; виявлено організаційно-педагогічні умови, в яких здійснюється підготовка майбутніх вчителів німецької мови; виокремлено мотиваційні та інноваційні підходи до педагогічної підготовки вчителів.

В ході дослідження виявлено, що університетська педагогічна освіта Австрії характеризується різноманітними підходами до організації навчального процесу. Поєднання різних підходів як результат особливостей світогляду суб'єктів, залучених до складання курикулуму, є характерною ознакою сучасних програм професійної підготовки вчителів німецької мови для середньої школи Австрії. Професійна підготовка майбутніх учителів німецької мови в університетах Австрії здійснюється за паралельною, інтегрованою та послідовною моделями. *Паралельна модель* підготовки – це чотирирічне навчання для отримання ступеня бакалавра освіти, яке забезпечується педагогічними університетами (раніше педагогічними академіями). *Інтегрована модель* підготовки передбачає вивчення складових навчальної програми і здійснюється не тільки одночасно, а й у взаємозв'язку одна з одною загалом на професійні теми та через інтеграцію теорії з практикою. *Послідовна модель* підготовки вимагає вивчення загальних і спеціальних дисциплін на першому етапі навчання, а вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу й навчальну практику – на другому, завершальному етапі.

Виявлено, що модель професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів німецької мови до застосування проектно-комунікативних технологій має в своєму складі процесуальний і змістовий аспекти, динамічний характер і реалізується в ході чотирьох етапів: *мотиваційно-ціннісний етап*, який передбачає постановку цілей і задач професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя-філолога до застосування проектно-комунікативних технологій у педагогічній діяльності як якості спеціаліста, формування ціннісних орієнтацій і мотивів з оволодіння знаннями, вміннями і навичками застосування проектно-комунікативних технологій у навчанні філологічних дисциплін; формування професійного образу вчителя-філолога; *комунікативно-продуктивний етап* становить цілеспрямоване формування готовності майбутніх учителів-філологів до застосування проектно-комунікативних технологій (професійних знань, вмінь, навичок, прийомів самоосвіти), що охоплює теоретичну, дослідницьку, практичну підготовку і передбачає реалізацію знань, умінь та навичок застосування проектно-комунікативних технологій у навчально-пізнавальній і практичній діяльності, уміння викладати, передавати, пояснювати; набуття професійної компетентності); *професійно-діяльнісний етап* має на меті демонстрацію сформованості у майбутнього вчителя-філолога інтегративного комплексу

компетенцій, що свідчить про відповідний рівень комунікативної компетенції, включаючи лінгвістичний, соціолінгвістичний, соціокультурний, прагматичний і стратегічний компоненти; *аналітико-корекційний етап* передбачає аналіз і корекцію реалізації отриманих у ході формування знань, умінь та навичок застосування проектно-комунікативних технологій майбутніх учителів-філологів у навчально-пізнавальній і практичній діяльності, корекцію індивідуального стилю застосування проектно-комунікативних технологій у навчанні філологічних дисциплін через співвідношення об'єктивних вимог до професійної діяльності з особистісним розвитком спеціаліста.

Відомо, що у всіх педагогічних університетах країни курс підготовки вчителів іноземної мови передбачає період педагогічної практики, термін якої дещо різниться в різних педагогічних ВНЗ. Шкільна практика базується на трьох етапах. Важливо, що кожен етап практики супроводжується теоретичними і практичними заняттями підготовчого характеру. Навчальна практика будується з поступовим посиленням: від спостереження за учнями, складання характеристик, анкетування, відвідування сімей, присутності на уроках вчителів, закінчуючи тим, що студенти дають уроки як звичайні вчителі. Практична освіта вчителя середньої школи, набуття досвіду в організації профільних занять і основних питань профільних напрямків у цілому будується на моделі «4-К» (за Хубертом Бренном). Це поняття містить наступні компоненти: кооперація (Kooperation), постійність (Konstantituität), безперерервність (Kontituität), послідовність (Konsequenz), а також робота над профільними напрямами, відповідність професійно-практичній педагогічній освіті. Х.Бренн зазначає, що «модель створена задля передчасного опису ставлення практиканта до практики і визначення ідей можливого покращення навчального процесу». Модель «4-К» можна подати як головний принцип професійної практики під час здобуття освіти в університеті.

Протягом дослідження було виявлено, шо в педагогічних університетах Австрії використовуються наступні форми навчальних занять: спільна праця, екскурсії, конверсаторіуми, курси, практика, приватний семінар, просемінар, семінар, туторіуми, вправи, лекція. Незважаючи на різноманітність методів підготовки, вища педагогічна освіта в Австрії не позбавлена певних недоліків і труднощів. Проблема підготовки викладачів німецької мови полягає в тому, що, по-перше, всі етапи підготовки викладачів слабко пов'язані один з одним. Основним недоліком цієї багаторівневої підготовки вчителів німецької мови в Австрії є той факт, що за такої структури (Bachelor: науково-орієнтоване вивчення двох предметів; Master: вивчення дидактики цих предметів, методики їх викладання) втрачається зв'язок між знанням цих предметів і

педагогічно-дидактичною компетенцією їх викладання. Сама кваліфікація «вчитель» за такого підходу сприймається як «додаткова» кваліфікація.

Визначено, що основною метою протягом навчання в педагогічному університеті для майбутніх учителів німецької мови є розвиток і поглиблення вмінь мотивації (Motivation). Мотивування (Motivierung) відіграє важливу роль у викладанні. У ході дослідження ми встановили, що в основу діяльності вчителів німецької мови покладено поєднання специфічних мотивів: інтерес до навчального предмета, який викладається, спілкування з молоддю, можливість занурення в інтелектуальне середовище, прагнення реалізувати творчий потенціал, підвищення рівня кваліфікації, самоосвіта тощо. Розвиток системи освіти значною мірою залежить від майстерності педагогів загалом і від людських якостей кожного з них.

Доведено, що механізми інноваційного розвитку сучасної вищої освіти ґрунтуються на таких концептуальних положеннях: культивування інтересу до нововведень; створення творчої атмосфери, соціокультурних та економічних умов для сприйняття і дієвості нововведень у ВНЗ; накопичення інноваційних ідей в організованих пошукових та експериментальних освітніх середовищах; інтеграція найбільш перспективних інноваційних проектів у функціональні педагогічні системи. Систематично здійснюється перехід освіти до якісно нового стану, оскільки інновації в освіті вважаються процесом творення, упровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, завдяки яким підвищуються показники досягнень структурних компонентів процесу технологізації навчання. Професіоналізація викладача і входження його в інноваційний режим роботи неможливі без творчого самовизначення, у якому провідну роль відіграють інноваційні педагогічні технології.

Аналіз системи професійної підготовки вчителів німецької мови в Австрії дає змогу стверджувати, що методологічна база навчального процесу будується на традиційних освітніх методах і на постійному залученні новітніх передових технологій задля покращення й забезпечення якості професійної підготовки. Адже педагогічні університети мають єдину мету – цільову професійно-педагогічну підготовку висококваліфікованого вчителя німецької мови, який готовий до постійного розвитку і вдосконалення професійно-педагогічних якостей.

У **третьому розділі** *«Порівняльний аналіз професійної підготовки вчителів німецької мови в Україні та Австрії»* охарактеризовано професійну підготовку вчителів німецької мови в педагогічних університетах України; досліджено спільне та відмінне в професійній підготовці вчителів німецької

мови в Австрії та Україні; виокремлені перспективи творчого застосування досвіду професійної підготовки вчителів німецької мови Австрії в Україні.

Доведено, що підготовка майбутнього вчителя німецької мови в Україні заснована на принципі набуття студентами таких навичок: розуміння культурної специфіки загальної людської поведінки; розуміння системи орієнтації, яка є характерною для рідної культури; розуміння значення культурних чинників у процесі комунікативної взаємодії. На заняттях порівнюється українська культура з культурою німецькомовних країн, виокремлюються й дискутуються спільні та відмінні риси обох культур. Професійна компетенція майбутнього вчителя німецької мови в українській вищій школі формується у процесі розвитку і саморозвитку особистості педагога.

В ході дослідження визначено, що актуальною проблемою сьогодення в Україні є модернізація професійної підготовки вчителів для середньої школи, в тому числі і майбутніх учителів німецької мови, яка допоки не відповідає оновленим вимогам суспільства та не забезпечує достатнього рівня розвитку педагогічної компетентності. Важливою проблемою залишається пошук ефективних шляхів, забезпечення потрібних і достатніх умов для вдосконалення процесу професійної підготовки вчителів-професіоналів, здатних до творчої організації всіх ланок особистісно-зорієнтованого педагогічного процесу, до самореалізації, виконання нового соціального замовлення.

Дослідження показало, що спільними рисами австрійської та української систем професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови для середньої школи є: існування однакових структур професійної підготовки вчителів в системі вищої освіти; наявність закладів однакового типу для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «вчитель німецької мови»; система багаторівневої педагогічної освіти; розширення підготовки вчителів в умовах університетів; перманентний перегляд навчальних планів та програм базової педагогічної освіти відповідно до реальних потреб шкільної практики; оновлення змісту всіх складників підготовки вчителя на засадах науковості та фундаментальності; наявність обов’язкової психолого-педагогічної підготовки для роботи в середній школі; посилення загальної підготовки вчителя в напрямі її культурологічного наповнення; ідеї безперервної професійної освіти вчителів.

Ґрунтуючись на власному досвіді спостереження, можемо констатувати, специфічними рисами української системи професійної підготовки вчителів німецької мови для середньої школи є: централізована освіта (упровадження державних освітніх стандартів); повільне проведення реформ (не набули повної реалізації стратегічні завдання щодо забезпечення рівного доступу дітей і молоді до якісної освіти, її стабільного та сучасного розвитку, демократизації

управління тощо, які були задекларовані в попередні десятиріччя); традиційна система авторитарного навчання (пріоритетність викладання й недооцінка навчання); критичний стан фінансового й матеріально-технічного забезпечення; наявність трьох освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».

Особливостями австрійської системи професійної підготовки вчителів німецької нами визначено: децентралізація (проблемами освітньої галузі займаються представництва Міністерства освіти та культури земель, які контролюють освітні установи, запроваджують освітні стандарти, проводять ліцензування вчителів, безпосередньо впливають на зміст програм педагогічної освіти); централізація (Федеральний уряд Австрії здійснює безпосереднє втручання в систему професійної підготовки вчителів шляхом значних фінансових вливань, надаючи допомогу тим землям, які погоджуються на реформи, запропоновані Міністерством освіти та культури, Міністерством науки, дослідів та економіки Австрії); диверситивність (навчальні заклади мають власні програми підготовки й керуються внутрішніми правилами й стандартами); диверсифікація фінансування (Федеральний уряд, їх представництва в землях, незалежні організації, фонди).

У ході дослідження виявлено, що до основних перспектив творчого застосування досвіду професійної підготовки вчителів німецької мови Австрії в Україні відноситься покращення стану проблеми зв'язку «теорія-практика» протягом навчання в педагогічному університеті; створення комфортних умов для початку кар'єри вчителям німецької мови; орієнтація на професійно-освітні технології під час підвищення кваліфікації (персональне наставництво, супервайзерство, професійно-моделюючі тренінги; модульні технології; технології професійного партнерства); додаткове вивчення стану компетентності українських педагогічних кадрів; запровадження підвищення кваліфікації для вчителів кожні п'ять-шість років і в обов'язковому порядку вимагати поновлення ліцензії на право викладання; покращення процесу атестації вчительського персоналу; вивчення та впровадження досвіду ліцензування й сертифікації вчителів німецької мови; покращення вчительського контингенту з метою підвищення якості викладання тощо.

З'ясовано, що педагогічна освіта в Україні потребує удосконалення шляхом упровадження інновацій та перспективних ідей задля досягнення нового рівня її якості, що відповідатиме потребам української школи XXI ст. Стратегію інноваційного розвитку системи педагогічної освіти слід розробляти як складник єдиної державної інноваційної освітньої політики, який визначить її пріоритетні напрями, суб'єкти та об'єкти перетворень, джерела і механізм інвестування трансформаційних процесів у педагогічній освіті.

ВИСНОВКИ

У дисертації зроблено теоретичне узагальнення проблеми професійної підготовки вчителів німецької мови в вищих педагогічних навчальних закладах Австрії, що виявилося в системному аналізі теорії і практики педагогічної освіти Австрії та виокремленні перспективних напрямів використання досвіду професійної підготовки вчителів німецької мови Австрії в Україні.

Результати дисертаційної роботи надають підстави зробити такі висновки:

1. Вивчення проблеми професійної підготовки вчителів німецької мови в педагогічній теорії і практиці дозволило нам визначити цілі професійної підготовки вчителів німецької мови для середньої школи в Австрії, серед яких: зосередження на удосконаленні педагогічної компетенції вчителів; ґрунтовне поєднання педагогічної теорії викладання із практикою; активна інтеграція предметів спеціалізації в навчальний процес; розмаїття та вибір навчальних закладів для подальшої спеціалізації випускників педагогічних університетів. Професійна підготовка й підвищення кваліфікації вчителів німецької мови є найбільш перспективними шляхами покращення стану освіти Австрії.

У системі освіти Австрії домінуючою особливістю є її універсальність, широке застосування новітніх технологій і методик навчання. Багатогранність та обсяг освітньої системи співвідноситься зі стрімким розвитком сучасного суспільства. Задля розвитку сучасної системи освіти Австрії, Федеральне Міністерство освіти культури, Федеральне Міністерство науки, дослідів та економіки, університети, європейські фахівці, працюють над розвитком і вдосконаленням, безпосередньо, системи підготовки майбутніх учителів німецької мови. Оскільки, вбачають у процесі підготовки важливість та основу розвитку суспільства.

2. Аналіз сучасних моделей професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови в Австрії унеможливлює дійти до висновку, що система професійної підготовки вчителя німецької мови для середньої школи в Австрії є багаторівневою й здійснюється за паралельною, інтегрованою та послідовною моделями.

Сучасна університетська педагогічна освіта Австрії характеризується різноманітними підходами до організації навчального процесу, а також наявністю різноманітних форм навчання. Поєднання різних підходів як результат особливостей світогляду суб'єктів, залучених до складання курикулуму, є характерною ознакою сучасних програм професійної підготовки вчителів німецької мови для середньої школи Австрії. У програмах професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови педагогіка як окрема наукова

дисципліна не виокремлюється.

У ході дослідження визначено, що основними формами організації професійного навчання для майбутніх учителів німецької мови в Австрії є традиційні для європейських університетів лекції, семінари, практичні заняття, практикуми, індивідуальні роботи тощо. Популярності набули також групові види роботи, обговорення, дискусії, планування уявних уроків. Розвиток комунікаційно-інформаційних систем має вагоме значення в організації та розвитку навчального процесу, внаслідок чого практикується проведення віртуальних семінарів, відеолекцій, форумів, робота в електронних бібліотеках. Австрійські студенти мають змогу також брати участь у міжнародних програмах, які проходять не тільки на теренах Європи, а й у всьому світі.

Однією з проблем професійної підготовки вчителів німецької мови в Австрії є той факт, що педагогічна підготовка має значні відмінності в різних університетах, що стає на заваді проведенню узагальнених досліджень. В Австрії наявною є принципова різниця між підготовкою вчителів німецької мови та германістів (мово-та літературознавців). Саме тому виникає суперечка між набутими компетенціями даних фахівців. Навчання на бакалавраті в педагогічних або державних вищих навчальних закладах Австрії здійснюється за традиційною програмою. Досить суперечливим питанням залишається підготовка вчителів на магістратурі. Адже, не всі університети надають змогу студентам здобувати ступінь магістра з подібною спеціальністю, здобутою на бакалавраті.

3. У дослідженні проаналізовано проблему професійної підготовки вчителя німецької мови в Австрії в розрізі педагогічної теорії та практики, що надало змогу визначити диверситивність національних освітніх систем Австрії й України та виявити їх особливості та спільні риси. Порівняльний аналіз професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови для середньої школи в Австрії та в Україні дозволив визначити характерні риси сучасного світу загалом і педагогічної освіти зокрема, якими є розвиток інтеграційних процесів та інтернаціоналізація суспільного життя, що охоплюють економіку, соціальні відносини, науку, культуру, освіту. Австрійську, а й частково європейську педагогічну освіту характеризують не лише інтеграція до світової системи підготовки вчителів, але й значний вплив на світовий соціокультурний простір, що зумовлено своєрідністю європейського соціуму. В Україні впровадження принципів Болонського процесу сприяє швидкій інтеграції вітчизняної вищої освіти до європейської, а відтак світової системи освіти.

Професійна компетенція майбутнього вчителя німецької мови в українській вищій школі формується у процесі розвитку і саморозвитку особистості педагога. Викладачі, які володіють професійними компетенціями, є

компетентними спеціалістами в освітній галузі, а також відповідають вимогам сучасності і є достатньо конкуретноздатними на ринку праці. Актуальною проблемою сьогодення в Україні є модернізація професійної підготовки вчителів німецької мови для середньої школи, яка допоки не відповідає оновленим вимогам суспільства та не забезпечує достатнього рівня розвитку педагогічної компетентності. Важливою проблемою залишається пошук ефективних шляхів, забезпечення потрібних і достатніх умов для вдосконалення процесу професійної підготовки вчителів-професіоналів, здатних до творчої організації всіх ланок особистісно-зорієнтованого педагогічного процесу, до самореалізації, виконання нового соціального замовлення.

Доведено, що українська система професійної підготовки вчителів є складником світової системи освіти, дієвим чинником розвитку продуктивних сил суспільства й духовної культури народу, тому її наукове пізнання вимагає системного підходу, а вдосконалення неможливе без порівняльного аналізу з особливостями професійної підготовки вчителів в інших країнах світу.

Було визначено спільні та відмінні риси австрійської й української систем професійної підготовки вчителів німецької мови, які дають змогу стверджувати, що система професійної підготовки вчителів німецької мови обох країн є самобутньою, ґрунтується на усталених принципах та характеризується як постійно розвиваюча.

4. Ґрунтуючись на власному досвіді спостереження, можемо стверджувати, що до перспективних заходів впровадження австрійського досвіду щодо підготовки вчителів німецької мови в систему української педагогічної освіти можна віднести створення належних умов для становлення особистості вчителя та заохочення розвитку власної педагогічної концепції; використання ефективних технологій підвищення кваліфікації вчителів; підвищення компетентності педагогічних кадрів в Україні; покращення системи атестації вчителів німецької мови; впровадження досвіду ліцензування та сертифікації; покращення вчительського контингенту; підвищення конкурентоздатності освітніх установ, які готують майбутніх вчителів німецької мови.

Позитивний досвід підготовки педагогічних кадрів в Австрії співвідноситься зі специфікою завдань модернізації вітчизняної освіти, розкриває нове джерело нововведень, спрямоване на ефективність управління й підвищення якості післядипломної педагогічної освіти в Україні і зокрема, підготовки вчителів німецької мови.

Задля забезпечення конкурентоспроможності України на світовому ринку державі потрібно створити здорову конкуренцію з-поміж вищих навчальних

закладів, надавши свободу у формуванні змісту програм підготовки вчителів, набору студентів, укладанні та реалізації он-лайнових й альтернативних програм додипломної та післядипломної педагогічної освіти, створенні міждержавних програм професійної підготовки вчителів, розвитку партнерської співпраці з відділами освіти та загальноосвітніми школами, модернізації програм підготовки вчителів німецької мови, у яких центральне місце професійної підготовки має посідати педагогічна практика використавши досвід і перспективні моделі Австрії та інших розвинених держав, що відчутно позначиться на якості випускників, їх конкурентоспроможності на вітчизняному і світовому ринку праці, що знаково вплине на успішність їхньої подальшої кар'єри.

Виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми. Серед перспективних напрямів її подальшого дослідження заслуговують на увагу такі: теоретичні засади професійної підготовки вчителів німецької мови для середньої школи в інших країнах в умовах формування єдиного світового освітнього простору; удосконалення процесу фахової підготовки в педагогічних закладах вищої освіти Австрії; управління якістю педагогічної освіти Австрії.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях:

1. Дзевицька Л.С. Система освіти Австрії в контексті соціально-історичного розвитку / Л.С.Дзевицька // Науково-практичне видання: Вища школа. – Вип.8. – Київ, 2013. – С.46-55.

2. Дзевицька Л.С. Система освіти Австрії: реалії сьогодення / Л.С.Дзевицька // Науково-практичне видання: Вища школа. – Вип.10. – Київ, 2013. – С. 65-81.

3. Дзевицька Л.С. Методологічні засади трьохфазової моделі підготовки вчителів у ВНЗ Австрії / Л.С.Дзевицька // Збірник наукових праць VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку освіти України та за кордоном» (18-19 жовтня 2013 р.). – Горловка, 2013. – С.66-72.

4. Дзевицька Л.С. Формування образу сучасного вчителя Австрії в умовах розвитку новітніх технологій навчання / Л.С.Дзевицька // Науково-методичний збірник: «Проблеми освіти». – Київ, 2013. – С. 70-74.

5. Дзевицька Л.С. Дуальна система професійної освіти в Австрії: стан та перспективи розвитку / Л.С.Дзевицька // Збірник наукових праць VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Вища освіта України у контексті

інтеграції до європейського освітнього простору». – Київ, 2013. – С.113-119.

Статті в інших виданнях:

6. Дзевицька Л.С. Подготовка будущих учителей немецкого языка в педагогическом университете Австрии / Л.С.Дзевицкая // Социально-гуманитарный вестник Юга России. – 2014. – № 2. – С. 20–28.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

7. Dsevizka L.S. Besonolerheiten der Dialekten in Österreich / L.S.Dsevizka //Матеріали XI кафедральної науково-практичної конференції студентів та викладачів: «Іноземна мова як невід'ємна складова професійної компетенції майбутніх економістів» (16 квітня 2013 р.). – Київ: вид-во ТОВ «Палітра К».–2013. – С.13-18.

8. Дзевицька Л.С. Концептуальна парадигма системи освіти України та Австрії / Л.С.Дзевицька // Збірник матеріалів науково-теоретичної конференції: «Якість вищої освіти: Українська національна система та європейські практики», Київ (21-22 березня 2013 р.) – К.:НАКК–КіМ,2013. –260 с.– С.54-56.

9. Дзевицька Л.С. Інтегроване навчання в сучасній педагогіці Австрії /Л.С.Дзевицька // Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції: «Людина і сучасне суспільство: проблеми педагогіки та психології». (м.Львів, 11-12 жовтня 2013 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2013. – С.101-103.

10. Дзевицька Л.С. Вальдорфська педагогіка як альтернативна форма організації навчання / Л.С.Дзевицька // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції :Педагогіка та психологія: історія розвитку, сучасний стан та перспективи досліджень (м. Київ, Україна, 19 жовтня 2013 року).– К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2013. – С.34-36.

11. Дзевицька Л.С. Структура педагогічної освіти Австрії / Л.С.Дзевицька // Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: Проблеми педагогіки і психології та їх роль в сучасному суспільстві (м. Харків, Україна, 25-26 жовтня 2013 року). – Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2013. – С. 60-63.

12. Дзевицька Л.С. Підготовка вчителів німецької мови в університетах Австрії / Л.С.Дзевицька // Сборник научных докладов: «Научные исследования современности» (29-31.10.2013 г.) часть 3/3: Катовице: Diamond trading tour, 2013. – С.43-46.

13. Дзевицька Л.С. Кластери як форма взаємодії австрійських педагогічних університетів / Л.С.Дзевицька // Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції : Педагогічні та психологічні

науки: аналіз сучасності та прогноз майбутнього (4-5 листопада 2013 р., м.Одеса) Одеса: ГО «Південення фундація педагогіки», 2013. – С.104-105.

14. Дзевицька Л.С. Особливості підготовки вчителів німецької мови в університеті Відня / Л.С.Дзевицька // Матеріали 10-ї науково-практичної конференції: «Настоящи изследвания и развитие» (17-25 січня 2014 року, м.Софія) Софія: «Бял ГРАД-БГ» ООД , 2014. – С.75-77.

АНОТАЦІЇ

Дзевицька Л.С. Підготовка вчителів німецької мови в вищих педагогічних навчальних закладах Австрії. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Кіровоградський педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Кіровоград, 2014.

У результаті дослідження здійснено науковий аналіз системи професійної підготовки вчителів німецької мови в вищих педагогічних навчальних закладах Австрії; охарактеризовано систему педагогічної освіти Австрії на університетського та неуніверситетського рівнях; досліджено зміст, основні форми і методи підготовки майбутніх учителів німецької мови в педагогічних університетах Австрії; виокремлені мотиваційні та інноваційні підходи до професіоналізації підготовки вчителів німецької мови в Австрії; здійснено ґрунтовний порівняльний аналіз професійної підготовки вчителів німецької мови в Україні та Австрії; розглянуто спільне та відмінне в університетській підготовці майбутніх фахівців з німецької мови; визначені основні творчі шляхи застосування австрійського досвіду в професійній підготовці вчителів німецької мови для покращення підготовки фахівців відповідного профілю в педагогічних університетах України.

Ключові слова: професійна підготовка вчителів німецької мови, форми і методи підготовки, педагогічна практика, європеїзація освіти, мультикультурність, навчальні програми, професійна компетенція, мотивація, інновації, підвищення кваліфікації, порівняльна характеристика підготовки вчителів німецької мови в Україні та Австрії, перспективи застосування австрійського педагогічного досвіду.

АННОТАЦИЯ

Дзевицкая Л.С. Подготовка учителей немецкого языка в высших педагогических учебных заведениях Австрии. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание научной степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Кировоградский педагогический университет имени Владимира Винниченка. – Кировоград, 2014.

В результате исследования осуществлен научный анализ системы профессиональной подготовки учителей немецкого языка в высших педагогических учебных заведениях Австрии; охарактеризирована система педагогического образования Австрии на университетском и неуниверситетском уровнях; изучено содержание, основные формы и методы подготовки будущих учителей немецкого языка в педагогических университетах Австрии; выделены мотивационные и инновационные подходы к професионализации подготовки учителей немецкого языка в Австрии; осуществлен основательный сравнительный анализ профессиональной подготовки учителей немецкого языка в Украине и Австрии; рассмотрено общее и отличительное в университетской подготовке будущих специалистов по немецкому языку; определены основные творческие пути применения австрийского опыта в профессиональной подготовке учителей немецкого языка для улучшения подготовки специалистов соответствующего профиля в педагогических университетах Украины.

В первом разделе – «Теоретические принципы профессиональной подготовки учителя немецкого языка в Австрии» осуществлен анализ развития системы образования Австрии в контексте социально-исторического развития; рассмотрено перечень законов, которые касаются реформирования системы обязательного среднего и высшего образования Австрии; было определены учебные заведения университетского и неуниверситетского уровня для получения педагогического образования и приобретения квалификации «учитель немецкого языка»; выявлено основные изменения в педагогическом образовании на протяжении многих лет и определено передовые тенденции подготовки учителей немецкого языка в высших учебных заведениях Австрии.

Во втором разделе – «Организация профессиональной подготовки учителей в педагогических университетах Австрии» охарактеризировано систему профессиональной подготовки учителей немецкого языка в педагогических университетах Австрии; рассмотрено ее содержание, формы и методы; выявлено организационно-педагогические условия, в которых происходит подготовка будущих учителей немецкого языка; выделено мотивационные и инновационные подходы к педагогической подготовке учителей.

В третьем разделе – «Сравнительные анализ профессиональной подготовки учителей немецкого языка в Украине и Австрии» охарактеризовано профессиональную подготовку учителей немецкого языка в педагогических университетах Украины; исследовано общее и отличительное в профессиональной подготовке учителей немецкого языка в Австрии и Украине; определены перспективы творческого применения опыта профессиональной подготовки учителей немецкого языка Австрии в Украине.

Ключевые слова: профессиональная подготовка учителей немецкого языка, формы и методы подготовки, педагогическая практика, европеизация образования, мультикультурность, учебные программы, профессиональная компетенция, мотивация, инновации, повышение квалификации, сравнительная характеристика подготовки учителей немецкого языка в Украине и Австрии, перспективы применения австрийского педагогического опыта.

SUMMARY

Dsewizka L.S. Preparation of teachers of German in higher pedagogical educational establishments of Austria. – Manuscript.

Thesis for the Degree of Candidate ofin Speciality 13.00.04 – Theory and methods of Professional Education. – Kirovograd State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenco, Kirovograd, 2014.

As a result of research is carried out the scientific analysis a system of vocational preparation of teachers of German in the highest pedagogical educational institutions of Austria; it was describe the system of pedagogical education of Austria at university and not university levels; it was studied the contents, the main forms and methods of preparation of future teachers of German at the pedagogical universities of Austria; are allocated motivational and innovative approaches to professionalizing of training of teachers of German in Austria; it was carried out the thorough comparative analysis of vocational training of teachers of German in Ukraine and Austria; it was considered the general and distinctive outlines in the university preparation of future experts in German; are defined the main careers of application of the Austrian experience in vocational preparation of teachers of German for improvement of preparation of specialists of the corresponding profile in pedagogical universities of Ukraine.

Keywords: professional preparation of teachers of German, forms and methods of preparation, pedagogical practice, Europeanizing of education, multiculturalism, training programs, professional competence, motivation, innovations, professional development, the comparative characteristic of preparation

of teachers of German in Ukraine and Austria, prospects of application of the Austrian pedagogical experience.